

80 Ord

til Christian Lisse

12. januar 1992

Udgivet af Selskab for Nordisk Filologi
København 1992

Redaktion

Inger Ejskjær

Bente Holmberg

Bent Jørgensen

Inge Lise Pedersen

Ekspedition: Selskab for Nordisk Filologi, København

© De enkelte forfattere og Selskab for Nordisk Filologi

ISBN 87-89641-01-9

Elske, verb.

Mange af os har i afgørende øjeblikke i vores liv erklæret:

– Jeg elsker dig.

Ifølge en meget udbredt opfattelse er betydningen af ord mentale størrelser i vores bevidsthed. Kriteriet for om jeg elsker dig er ifølge denne opfattelse, at der i min bevidsthed findes en særlig følelse som kaldes kærlighed. Da andre ikke har direkte adgang til min bevidsthed, kan andre, herunder min elskede, aldrig *vide* om jeg elsker dem. De kan højst *formode, tro* eller *synes* det ud fra de krusninger af adfærd der trækker deres spor hen over min krops overflade, eller de hvin og grynt som når omgivelserne gennem mine forskellige kropsåbninger. Men da kun jeg har adgang til min egen uemballede bevidsthed, er det kun mig der kan *vide* om jeg elsker eller ej.

Derfor må en elsker som er tilhænger af denne teori også – blidt, men med teoretisk fasthed - afvise den elskendes:

– Jeg ved det, min kære.

med fx:

– Nej, du *tror* jeg gør det, min egen.

Men det går bare ikke. For denne tro hos den elskede er jo *også* en mental størrelse, ligesom den viden som den elskende har om sin kærlighed. Derfor er det kun den elskede der kan vide om hun tror at han elsker hende. Den elskende kan kun tro det, aldrig vide det med sikkerhed. Man forstår bedre og bedre at Søren Kierkegaard slog op med Regine.

Konklusionen er klar: To tilhængere af den mentalistiske kukkasse-teori kan aldrig elske hinanden, fordi de jo aldrig kan være sikre på den andens kærlighed. Eller også er teorien forkert.

Kærlighed eller mentalistisk betydningsteori? En svær teoretisk nød at knække, men i praktisk lidenskab falder svaret let. Selv to stivnakkede mentalister synker af og til ind i hinanden uden teoretiske anfægtelser, og lader tro og viden være lige.

Den mentalistiske betydningsteori er enestående. Hvor mange andre teorier kan elskes til absurditet?

Klaus Kjøller